

Pishenina T., Prylipko T., Korg V.P., Hladchenko S.V., Khortetska T.V. et al.

ERBE DER EUROPÄISCHEN WISSENSCHAFT
WIRTSCHAFTSWISSENSCHAFTEN UND HANDEL; MANAGEMENT UND
MARKETING; TOURISMUS UND FREIZEIT; ERZIEHUNGSWISSENSCHAFTEN UND
PÄDAGOGIK; PHILOSOPHIE; PHILOLOGIE; RECHTS- UND
POLITIKWISSENSCHAFTEN; GESCHICHTE
HERITAGE OF EUROPEAN SCIENCE
ECONOMICS AND TRADE; MANAGEMENT AND MARKETING; TOURISM AND
RECREATION; EDUCATION AND PEDAGOGY; PHILOSOPHY; PHILOLOGY; LEGAL AND
POLITICAL SCIENCES; HISTORY

*Monographic series «European Science»
Book 47. Part 4.*

*In internationalen wissenschaftlich-geometrischen Datenbanken enthalten
Included in International scientometric databases*

MONOGRAPHIE
MONOGRAPH

ÜBER DIE AUTOREN / ABOUT THE AUTHORS

1. *Kuzub Mykhailo*, Senior Lecturer, State University of Trade and Economics, ORCID 0000-0001-6222-4892 - *Chapter 1 (co-authored)*
2. *Ihnatenko Tetiana*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, State University of Trade and Economics, ORCID 0000-0001-9764-3720 - *Chapter 1 (co-authored)*
3. *Romashko Olha*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, State University of Trade and Economics, ORCID 0000-0003-3466-3489 - *Chapter 1 (co-authored)*
4. *Hlushko Alina*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», ORCID 0000-0002-4086-1513 - *Chapter 2 (co-authored)*
5. *Khudolii Yuliia*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», ORCID 0000-0002-6962-3236 - *Chapter 2 (co-authored)*
6. *Khortetska Taya Volodymyrovna*, Candidate of Pharmaceutical Sciences, Associate Professor, Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University, ORCID 0000-0001-7344-5295 - *Chapter 3 (co-authored)*
7. *Maliuhina Olena Oleksandrivna*, Candidate of Pharmaceutical Sciences, Associate Professor, Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University, ORCID 0000-0002-4909-4250 - *Chapter 3 (co-authored)*
8. *Smoilovska Galina Pavlivna*, Candidate of Pharmaceutical Sciences, Associate Professor, Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University, ORCID 0000-0002-6272-2012 - *Chapter 3 (co-authored)*
9. *Yerenko Olena Kostiantynivna*, Candidate of Pharmaceutical Sciences, Zaporizhzhia State Medical and Pharmaceutical University, ORCID 0000-0003-1502-6281 - *Chapter 3 (co-authored)*
10. *Protsak Kateryna*, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Lviv Polytechnic National University, ORCID 0000-0001-5864-4077 - *Chapter 4*
11. *Pishenina Tetiana*, Doctor of Economic Sciences, Professor, Kyiv Institute of Business and Technologies - *Chapter 5*
12. *Prylipko Tetiana*, Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Podolsk State University, ORCID 0000-0002-8178-207X - *Chapter 6 (co-authored)*
13. *Rusnak L.V.*, Candidate of Legal Sciences, Podolsk State University, ORCID 0000-0002-5165-1079 - *Chapter 6 (co-authored)*
14. *Balaban Oleh*, Berdyansk State Pedagogical University, ORCID 0000-0002-2085-2361 - *Chapter 7*

КАПИТЕЛ 3 / CHAPTER 3³

MARKETING ANALYSIS OF THE STRUCTURE AND REGISTRATION STATUS OF FLUCONAZOLE PHARMACEUTICALS ON THE UKRAINIAN MARKET FOR VULVOVAGINAL CANDIDIASIS MANAGEMENT

DOI: 10.30890/2709-2313.2026-47-04-019

Вступ

Вульвовагінальний кандидоз (ВБК, «молочниця») – запальне захворювання слизової оболонки вульви та піхви, зумовлене надмірним ростом грибів роду *Candida*, переважно *C. albicans*, але зростає частка *non-albicans* видів (особливо *C. glabrata* та *C. krusei*), які часто демонструють резистентність до стандартної терапії [1, 2]. Це одне з найбільш поширених гінекологічних захворювань, з якими жінки звертаються за медичною допомогою. За сучасними оцінками, приблизно у 75% жінок протягом життя відзначається щонайменше один епізод вульвовагінального кандидозу, у 40-45% спостерігаються два або більше рецидивів захворювання, а у 5-10% розвивається рецидивуючий вульвовагінальний кандидоз [3-5].

Основними скаргами є неспецифічні симптоми: «сирнисті» виділення зі статевих шляхів, свербіж, болючість і почервоніння зовнішніх статевих органів, дискомфорт в області зовнішніх статевих органів, рідше – больові відчуття при статевому контакті і на початку сечовипускання [3-5]. Факторами ризику є зниження імунної реактивності організму внаслідок гормональних змін (вагітність, менопауза, застосування гормональних контрацептивів), хронічні захворювання (імунодефіцитні стани, погано контрольований цукровий діабет тощо), нещодавній тривалий прийом антибактеріальних препаратів та ін. [6, 7]. Сьогодні за характером перебігу в основному виділяють два типи вульвовагінального кандидозу: гострий (одиничний епізод або до 3-х епізодів на рік) та рецидивуючий (чотири або більше симптоматичних епізоди на рік). Якщо захворювання характеризується відсутністю безсимптомних періодів та

³**Authors:** Khortetska Taya Volodymyrovna, Maliuhina Olena Oleksandrivana, Smoilovska Galina Pavlivna, Yerenko Olena Kostiantynivna

Author's sheets: 0,79

епізодами загострень на тлі застосування антибактеріальних препаратів, то його відносять до хронічного [1, 2, 6].

Згідно з чинними стандартами та клінічними настановами Міністерства охорони здоров'я України («Аномальні вагінальні виділення», «Урогенітальний кандидоз»), а також міжнародними рекомендаціями, виділяють такі стандартні режими лікування неускладненого вульвовагінального кандидозу, спричиненого *C. albicans* у невагітних пацієнтів [4, 7]:

1. Гострий ВВК:

- пероральні препарати: Флуконазол 150 мг однократно або Ітраконазол 200 мг двічі протягом однієї доби;
- інтравагінальні препарати: Клотримазол (вагінальні таблетки) 500 мг однократно або 200 мг раз на добу протягом 3 днів; Міконазол (вагінальні овулі) 1200 мг у вигляді разової дози або 400 мг раз на добу протягом 3 днів; Еконазол (вагінальний песарій) 150 мг одноразово.

2. Рецидивуючий ВВК:

- Індукція: Флуконазол 150 мг перорально кожні 72 години 3 дози; підтримуюча терапія протягом 6 місяців: Флуконазол 150 мг перорально 1 раз на тиждень.

Як найкращий сучасний метод (якість доказів А) лікування гострого неускладненого кандидозу у жінок рекомендується застосовувати одноразову дозу азолів (пероральних або вагінальних). Для лікування неускладненого рецидивуючого кандидозу рекомендована тривала протигрибкова терапія флуконазолом [4, 6, 7].

Флуконазол відноситься до групи пероральних триазолових антимикотиків, який залишається препаратом першої лінії для лікування неускладненого ВВК завдяки високій ефективності, зручності застосування та гарної переносимості [3, 4, 6, 7]. Згідно з АТС-класифікацією, флуконазол відноситься до групи J «Протимікробні засоби для системного застосування», підгрупа J02 «Протигрибкові засоби для системного застосування», J02AC – Похідні триазолу та тетразолу, J02AC01 – Флуконазол [8]. Флуконазол внесений до Національного

переліку основних лікарських засобів (VI. Протиінфекційні лікарські засоби: 3. Протигрибкові лікарські засоби) [9].

Значна поширеність захворювання, висока частота рецидивів, широкий асортимент протигрибкових лікарських засобів на фармацевтичному ринку України та стратегічне значення флуконазолу для системи охорони здоров'я зумовлюють актуальність проведення маркетингових досліджень.

1. Метою цього дослідження є проведення комплексного маркетингового аналізу структури асортименту та стану реєстрації препаратів флуконазолу в дозуванні 150 мг для системного застосування при вульвовагінальному кандидозі на українському фармацевтичному ринку.

3.1 Матеріали і методи дослідження

Аналіз ринку препаратів флуконазолу у дозуванні 150 мг для системного застосування для лікування вульвовагінального кандидозу, здійснювався за відомостями Державного реєстру лікарських засобів та з використанням інформації сайтів-агрегаторів «Довідник лікарських препаратів Compendium» та Tabletki.ua [8, 10, 11].

Під час дослідження використовували інформаційний, порівняльний, аналітичний, маркетинговий методи аналізу.

Перший етап дослідження полягав у вивченні стану реєстрації готових лікарських засобів флуконазолу (міжнародна непатентована назва Fluconazole). На цьому етапі здійснювався аналіз Державного реєстру лікарських засобів України станом на кінець січня 2026 р. за показниками: міжнародна непатентована назва (МНН), лікарська форма (ЛФ), дозування, умови відпуску, торговельне найменування (ТН), виробник(и), статус реєстрації (первинна, обмежений термін, безстрокова). З метою отримання більш коректних відомостей на подальших етапах дослідження, розрахунок вели за асортиментними позиціями (АП), враховуючи особливості форм випуску.

При розрахунку кількості асортиментних позицій враховували також

кількість одиниць у пакуванні як значущу величину у межах цього дослідження, не враховували форму пакування. Кожна унікальна комбінація параметрів (ТН, ЛФ, дозування, кількість в упаковці, виробник) вважалась окремою асортиментною позицією. Якщо наявна інформація не давала можливості відрізнити схожі за значущими параметрами форми випуску, вони вважалися однією АП.

З урахуванням особливостей дослідження, були виключені пакування з кількістю дозованих одиниць №100 і більше та форми in bulk.

На другому етапі здійснювали аналіз фактичної присутності препаратів на ринку за допомогою популярної в Україні платформи бронювання ліків *tabletki.ua* та «Довідник лікарських препаратів Compendium» станом на 21-22.02.2026 р. з урахуванням зазначених вище показників та здійснювали порівняльний аналіз структури ринку.

З метою деталізації структури ринку та подальших досліджень був проведений аналіз наступних цінових показників: наявність в Національному каталозі цін (версія від 12.02.2026 р.); розподіл за ціновими діапазонами, цінова варіабельність препаратів (коефіцієнт ліквідності цін).

Розподіл за ціновими діапазонами визначали за допомогою популярної в Україні платформи бронювання ліків *tabletki.ua* станом на 21-22.02.2026 р.

Коефіцієнт ліквідності ціни розраховували за формулою (1) [12]:

$$RI = \frac{P_{max} - P_{min}}{P_{min}}, \quad (1)$$

де RI – коефіцієнт ліквідності;

P_{max} – максимальна ціна лікарського засобу;

P_{min} – мінімальна ціна лікарського засобу.

За відомостями літератури, коефіцієнт ліквідності не має перевищувати 0,5, деякі джерела рекомендують вважати оптимальним значення коефіцієнту

ліквідності не вище 0,15. У межах цього дослідження низьким (низька варіабельність ціни) вважався коефіцієнт в діапазоні 0-0,15; помірним (середня варіабельність) – від 0,15 до 0,5, а високим – більший за 0,5 (висока варіабельність ціни) [12, 13].

3.2 Результати дослідження та обговорення

Першим етапом дослідження є визначення стану реєстрації. Державний реєстр лікарських засобів України на кінець січня 2026 р. містить 15 унікальних записів про реєстрацію пероральних препаратів флуконазолу дозуванням 150 мг, представлених твердими лікарськими формами українських і іноземних виробників. За результатами проведеного аналізу, встановлено, що вітчизняними підприємствами-виробниками представлено 6 позицій препаратів флуконазолу під 5 торгівельними назвами, імпорتنі засоби – 8 позицій (8 ТН), а ще 1 препарат («Фуцис» 150 мг) має складний виробничий ланцюг, у якому виробництво лікарської форми здійснюється за межами України (Індія), але вторинне пакування та випуск серії можуть здійснюватися як в Україні, так і за її межами під однією ТН (рис. 1А). Це вказує на доволі суттєву залежність від імпорту, враховуючи також відсутність субстанції активної речовини (флуконазол) вітчизняного виробництва.

В Україні зареєстровано 14 ТН флуконазолу: Дифлазон®, Дифлюзол®, Дифлюкан®, Діафлу, Флузамед, Флуконазол, Флуконазол-Дарниця, Флуконазол-Здоров'я, Флуконазол-КР, Флуконазол-Тева, Флунол®, Флюзак, Флюкорик, Фуцис®. Слід зауважити, що під ТН «Флуконазол» випускаються препарати двох виробників - ТОВ «АСТРАФАРМ», Україна та ПрАТ «Технолог», Україна (Табл. 1).

Записи Державного реєстру також були проаналізовані за значущими параметрами, що формують асортиментні позиції. За відомостями Державного реєстру лікарських засобів визначено 34 асортиментних позиції, серед яких 13 – іноземні, 18 – українського виробництва та 3 – можуть вироблятися як в Україні,

так і за її межами (рис. 1Б, табл. 1).

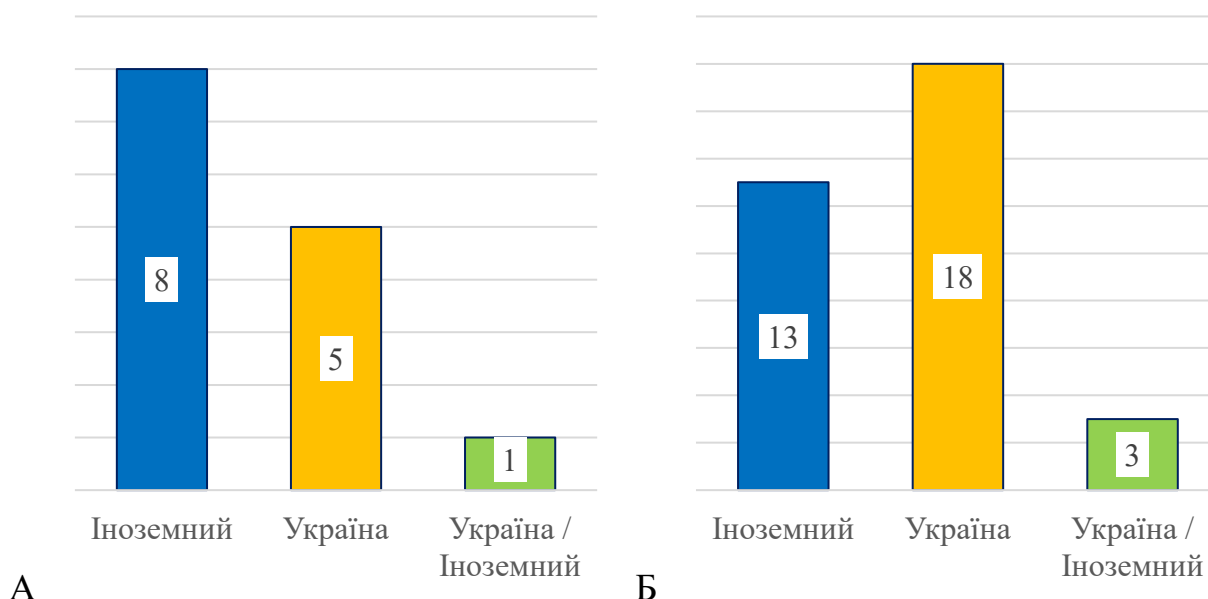

Рисунок 1 - Розподіл зареєстрованих препаратів флуконазолу (150 мг): А – за торговельними найменуваннями; Б – за асортиментними позиціями

Авторська розробка

Відповідно до табл. 1, за кількістю виробників безсумнівно лідером є Україна (7 виробників). Виробники Індії представлені 3 підприємствами.

За кількістю зареєстрованих асортиментних позицій перше місце займають ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», Україна та ТОВ «Фармекс Груп», Україна («Флуконазол-Здоров'я» - 4 АП). Друге місце - ТОВ «Гледфарм ЛТД», Україна та Кусум Хелтхкер ПБТ ЛТД, Індія, які виробляють 3 АП ТН «Фуцис», КРКА, д.д., Ново место, Словенія (3 АП ТН «Дифлазон»), ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», Україна (3 АП «ФЛУКОНАЗОЛ-ДАРНИЦЯ») та ПРАТ «Хімфармзавод «Червона зірка», Україна (3 АП «ФЛУКОНАЗОЛ-КР»). Таким чином, загалом в Україні зареєстровано більше іноземних торговельних найменувань, ніж українських.

Позитивною тенденцією є більш широке представлення вітчизняних препаратів у цій групі: українські виробники мають більше асортиментних позицій, тобто потенційно доступні краще.

Таблиця 1 - Зареєстровані в Україні пероральні препарати флуконазолу (АП) за торгівельними найменуваннями та виробниками

Країна	Виробник	Торгівельне найменування	Кількість АП
Іноземні			
Індія	Сан Фармасьютікал Індастріз Лімітед	ФЛЮКОРИК	1
	Страйдс Фарма Сайенс Лімітед	ДІАФЛУ	1
	ФДС Лімітед	ФЛЮЗАК	2
Румунія	К.О. Ромфарм Компані С.Р.Л.	ФЛУЗАМЕД	2
Словенія	КРКА, д.д., Ново место	ДИФЛАЗОН®	3
Туреччина	Нобел Ілач Санаї Ве Тіджарет А.Ш.	ФЛУНОЛ®	2
Угорщина	АТ Фармацевтичний завод Тева	ФЛУКОНАЗОЛ-ТЕВА	1
Франція	Фарева Амбуаз	ДИФЛЮКАН®*	1
Іноземні всього			13
Україна			
Україна	ПАТ «Київмедпрепарат»	ДИФЛЮЗОЛ®	2
	ТОВ «Астрафарм»	ФЛУКОНАЗОЛ	4
	ПрАТ «Технолог»		2
	ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»	ФЛУКОНАЗОЛ-ДАРНИЦЯ	3
	ПРАТ «Хімфармзавод «Червона зірка»	ФЛУКОНАЗОЛ-КР	3
	ТОВ «Фармацевтична фірма «Здоров'я»	ФЛУКОНАЗОЛ-ЗДОРОВ'Я	4
	ТОВ «Фармекс Груп»		
Україна всього			18
Україна / Іноземний			
Індія	Кусум Хелтхкер ПВТ Лтд	ФУЦИС®	3
Україна	ТОВ «Гледфарм ЛТД»		
Україна / Іноземний всього			3
Всього			34

*Оригінальний лікарський засіб

Авторська розробка

Аналіз Державного реєстру лікарських засобів показав, що «власне ім'я» мають 9 з 14 зареєстрованих ТН (64,29%), що складає 17 АП (50% від усіх зареєстрованих АП). Серед них переважають засоби іноземного виробництва (7 ТН або 12 АП). Наявність на ринку лікарських засобів, чия назва відрізняється від МНН, свідчить про маркетингову зрілість ринку та застосування

виробниками стратегії диференціації.

На фармацевтичному ринку України у дозуванні 150 мг зареєстровані такі пероральні форми флуконазолу, як таблетки (без оболонки, вкриті оболонкою) та капсули. Аналіз Державного реєстру лікарських засобів України показав, що серед зареєстрованих АП переважають капсули тверді українських виробників (16 АП); таблетки в оболонці представлені значно менше – виключно ТН «Флуконазол» виробника ПрАТ «Технолог», Україна (2 АП). Якщо розглядати препарати цього сегменту у розрізі кількості одиниць в упаковці, то найбільш представленим будуть препарати №1 (загалом 15 АП, переважають капсули іноземних виробників) та №2 (10 АП, переважають капсули українських виробників). Найбільша кількість одиниць в упаковці (№7) представлена 1 АП українського виробництва (рис. 2)

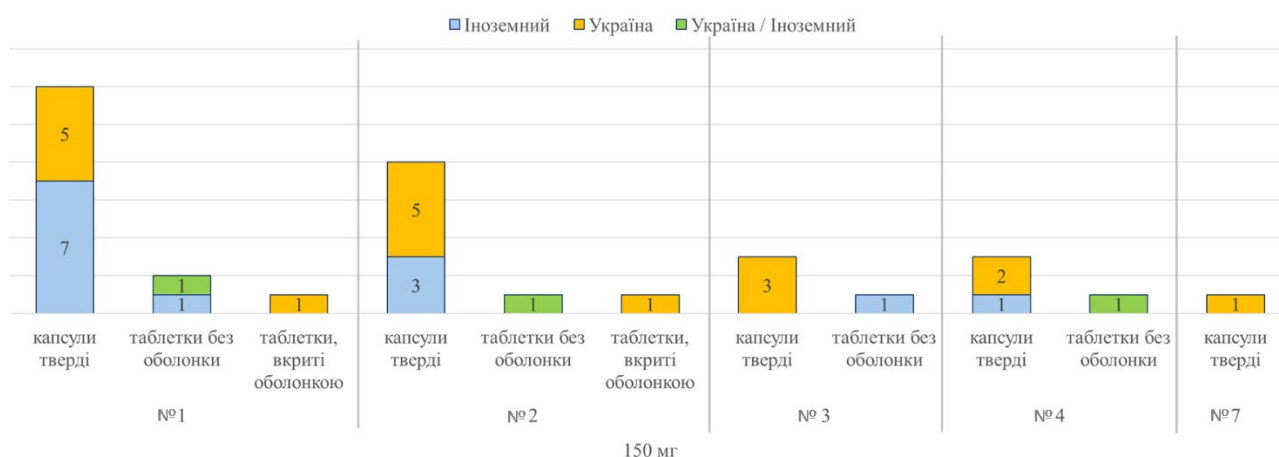

Рисунок 2 - Розподіл зареєстрованих препаратів флуконазолу (150 мг) за лікарськими формами, фасуванням та країнами походження виробників

Авторська розробка

За відомостями Державного реєстру лікарських засобів, серед зареєстрованих препаратів переважають засоби, що відпускаються за рецептом (19 АП). Засоби, що відпускаються без рецепта, представлені в усіх лікарських формах (капсули тверді, таблетки без оболонки та в оболонці) у пакуванні №1. У цьому сегменті незначно переважають засоби іноземного виробництва (рис. 3,

блакитна частина). Пакування від №2 відпускаються за рецептом (рис. 3, рожева частина) та характеризується значною часткою вітчизняного виробництва у формі капсул №2 та №3 (разом 8 ТН).

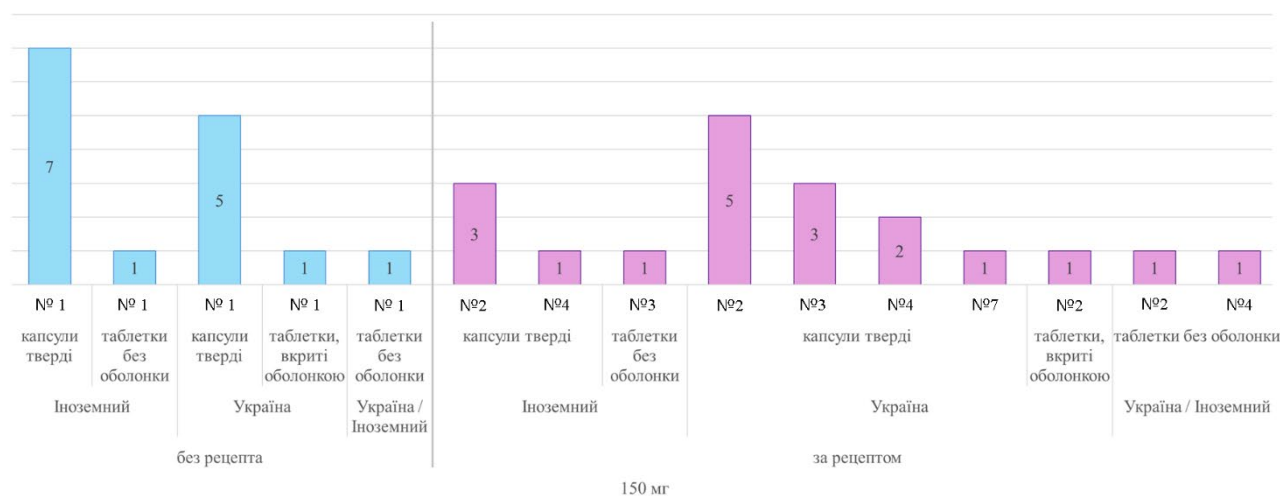

Рисунок 3 - Розподіл зареєстрованих препаратів флуконазолу (150 мг) за умовами відпуску, походження виробників, фасуванням та лікарськими формами

Авторська розробка

Спираючись на загальноприйняту світову практику, доступність лікарських засобів визначається поєднанням фізичної та економічної складових, що стало наступним етапом нашої роботи. Оскільки фізична доступність передбачає безпосередню наявність препаратів флуконазолу 150 мг у необхідній кількості у аптеках, об'єктивно оцінити рівень задоволення потреб пацієнтів дозволяє порівняння даних Державного реєстру з фактом реальної присутності на полицях [14].

Проаналізувавши фактичну наявність на фармацевтичному ринку, встановлено, що із 34 зареєстрованих АП у продажу представлені 26 (76,4%) у різних лікарських формах з відпуском як за рецептом, так і без рецепту (пакування №1).

Серед безрецептурних засобів лідируючу позицію займають капсули тверді іноземних (6 АП) та українських виробників (5 АП). Серед рецептурних препаратів переважають капсули тверді українських виробників №2 (4 АП) та

№3 (2 АП). Слід зауважити, що спостерігається чітка залежність: зі збільшенням кількості одиниць в упаковці – представленість на ринку падає. Так, упаковки по 2 дозовані одиниці на ринку представлені 7 фактично наявними АП, №3 – 3 АП, №4 – 2 АП, №7 – зареєстровані, але в аптеках відсутні (рис. 4).

Рисунок 4 - Співвідношення зареєстрованих та фактично наявних асортиментних позицій флуконазолу (150 мг) за умовами відпуску, походженням виробників та лікарськими формами

Авторська розробка

Аналіз структури реально наявних на ринку препаратів флуконазолу 150 мг показав, що з 14 зареєстрованих ТН на ринку присутні 13. Відсутній ТН «Діафлу» (Страйдс Фарма Сайенс Лімітед, Індія). Серед них «власне ім'я» (ТН відмінне від МНН) мають 8 ТН (61,53%), які складають 13 АП (50%). У категорії засобів «з власним ім'ям» також переважають ТН іноземних виробників.

Для порівняльного аналізу структури зареєстрованих та фактично присутніх на ринку препаратів було побудовано асортиментні макроконтури (рис. 5). Отримана діаграма дозволила виявити ступінь реалізації маркетингового потенціалу препаратів флуконазолу 150 мг для терапії вульвовагінального кандидозу.

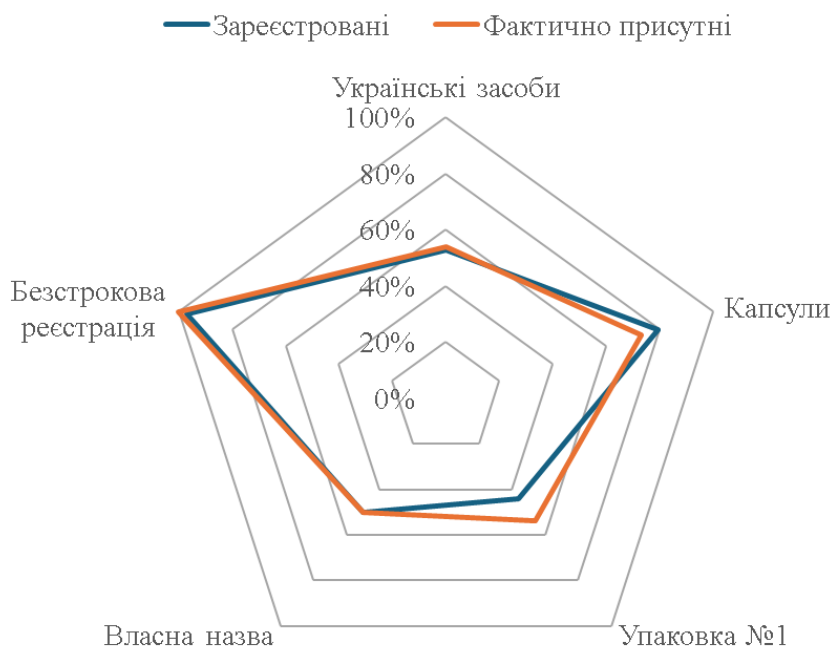

Рисунок 5 - Макроконтур фармацевтичного ринку препаратів флуконазолу 150 мг для лікування вульвовагінального кандидозу

Авторська розробка

Відповідно до отриманих результатів та сформованого макроконтру, незважаючи на переважання серед зареєстрованих засобів рецептурних препаратів в упаковках по 2-7 одиниць, реально переважають безрецептурні пакування №1. Вірогідно, це пов'язано з тим, що засоби з однією дозованою одиницею в упаковці користуються більшим попитом і доступні для пацієнта без звернення до лікаря (випадки самолікування вульвовагінального кандидозу). У той же час, хоча на реальному ринку упаковка №1 і переважає, у цій групі є засоби, які зареєстровані, але на ринку відсутні. Переважання упаковок №1 демонструє, що ринок орієнтований на терапію гострого вульвовагінального кандидозу, а не рецидивуючих форм.

Використання показника «власна назва» дозволило оцінити рівень маркетингової диференціації ринку флуконазолу 150 мг. Відсутність суттєвого розриву за цією віссю свідчить про стабільну структуру ринку: незважаючи на чисельно менший асортимент в аптечній мережі порівняно із зареєстрованими,

частка препаратів з власними назвами незмінна. На думку авторів, це може свідчити про сформовану лояльність споживачів до брендів та рівновагу між маркетинговим та ціновим факторами вибору.

Усі фактично наявні на ринку препарати флуконазолу 150 мг представлені засобами з безстроковою реєстрацією, що свідчить про зрілий та сформований ринок. Високий досвід виробників гарантує відсутність проблем з якістю, ефективністю та безпекою усіх присутніх на ринку засобів.

Структурні особливості ринку безпосередньо корелюють з ціновим позиціонуванням асортименту.

Для деталізації ринкового профілю нами проведено сегментацію асортименту за ціновими діапазонами. На фармацевтичному ринку України представлені препарати флуконазолу 150 мг у діапазоні цін від 22,87 грн до 520,00 грн, середні ціни знаходяться в діапазоні 33,41-450,13 грн за упаковку. Встановлено, що 75% асортиментних позицій, які на макроконтурі формують вісь «Українські засоби» належать до низько- та середньоцінового сегмента (до 100 грн за упаковку). Препарати іноземного виробництва присутні у всіх цінових сегментах (рис. 6).

Як видно з рис. 6, серед безрецептурних засобів (№1) переважають препарати з ціною у діапазоні до 100 грн (до 50 грн – 4 ТН, 50-100 грн. – 4 ТН), хоча саме у цій категорії є препарат і з найвищою вартістю – оригінальний препарат «Дифлюкан» [15]. Ціна багатодозових упаковок, очікувано, вища – діапазон цін починається від 50 грн за упаковку, але ціни не перевищують 300 грн/уп. і сконцентровані переважно у діапазоні 50-150 грн. Це корелює з більшою кількістю одиниць в упаковці та їх спеціалізованим призначенням.

Різницю (розмах) між мінімальною та максимальною цінами на конкретний засіб на певному ринку відображає коефіцієнт ліквідності. Цей показник характеризує стабільність цінової пропозиції та стан конкурентного середовища на фармацевтичному ринку: чим нижче коефіцієнт ліквідності ціни, тим вища конкуренція [12, 13, 16].

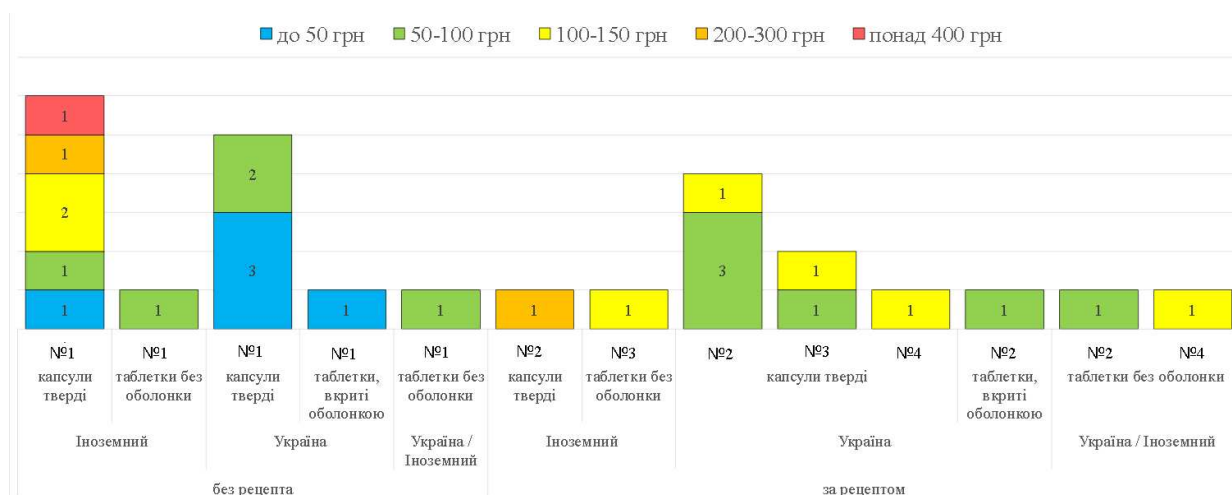

Рисунок 6 - Структура асортименту препаратів флуконазолу 150 мг за ціновими діапазонами, походженням та умовами відпуску

Авторська розробка

Аналіз показав, що переважна більшість препаратів флуконазолу має високі значення (більше за 0,5) коефіцієнта ліквідності. Медіанне значення коефіцієнту ліквідності склало 0,54 (рис. 7).

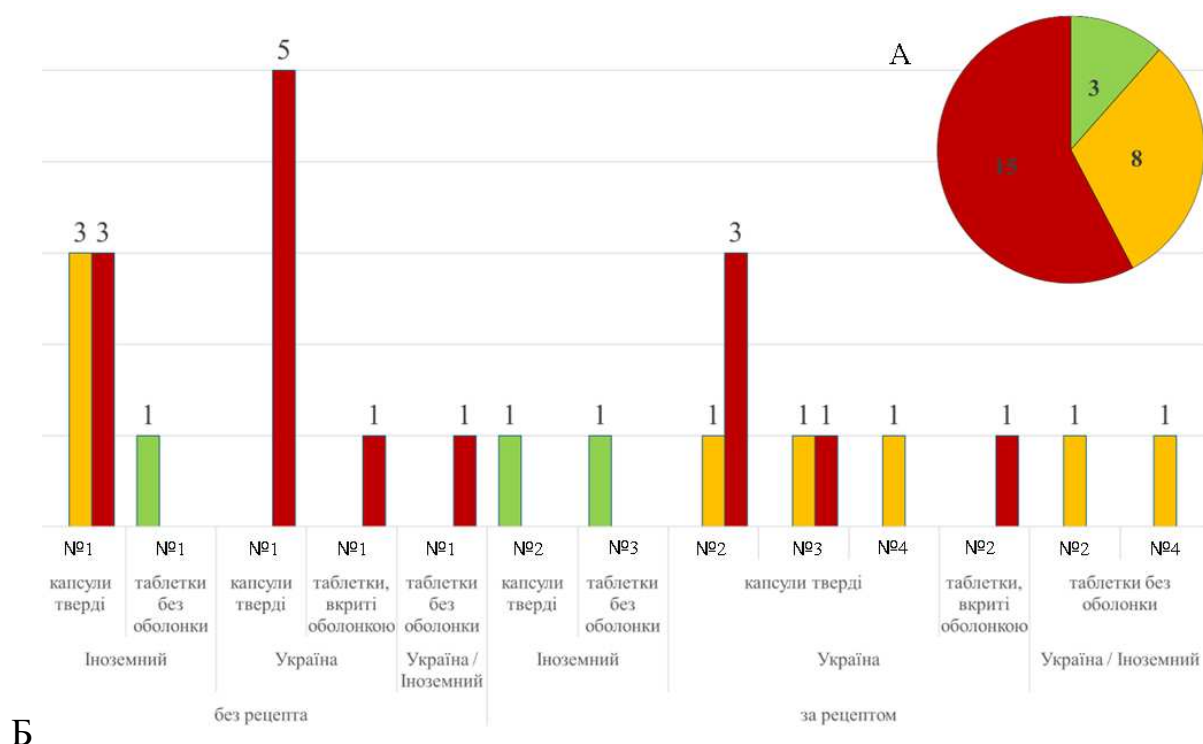

Рисунок 7 - Розподіл препаратів флуконазолу 150 мг за коефіцієнтом ліквідності ціни: А – загальна картина; Б – розподіл за окремими сегментами

Авторська розробка

У той же час, відмічаються суттєві розбіжності в залежності від форми відпуску препарату. Так, для безрецептурного сегменту (пакування №1) значення медіани коефіцієнта ліквідності становило 0,71, а для рецептурного (багатодозові упаковки) – лише 0,46.

Згідно з класичними підходами до аналізу цінових характеристик, значення у межах 0,0-0,5 свідчить про високий рівень конкуренції та відносну доступність. Проведений аналіз показав, що лише рецептурний сегмент (багатодозові упаковки) відповідає цим критеріям, що вказує на його структурну стійкість. Для безрецептурного сегмента (упаковки №1) характерне суттєве перевищення граничного рівня у 0,5. Це свідчить про значну варіабельність цін попри велику кількість присутніх на ринку торговельних найменувань у цьому сегменті, що може негативно впливати на реальну доступність препарату та свідчить про низьку конкуренцію та нестабільну ситуацію [12].

З 2025 року в Україні запроваджене обов'язкове декларування цін на ліки в Національному каталозі цін [17]. Каталог містить граничні оптово-відпускні ціни на ліки, а також розраховану граничну відпускну (роздрібну) ціну за упаковку. Аналіз показав високу кореляцію між наявністю задекларованої ціни та фактичною присутністю на ринку. Із 34 асортиментних позицій, на лютий 2026 р. до Національного каталогу цін внесені 27 (79,41%). Відсутні ТН «Діафлу», Індія та окремі багатодозові пакування. Встановлено, що асортиментні позиції, внесені до Національного каталогу цін, практично повністю (26 із 27) формують активний асортимент аптечної мережі. Натомість асортиментні позиції, ціни на які не внесені до нього на момент дослідження (лютий 2026 р.), відсутні у реальному товарообігу, що повністю відповідає чинним нормативним вимогам та дозволяє стверджувати, що Національний каталог цін наразі виступає не лише інструментом цінового регулювання, а й жорстким детермінантом фізичної доступності флуконазолу 150 мг на фармацевтичному ринку України.

Таким чином, фармацевтичний ринок пероральних форм флуконазолу 150 мг для системного застосування є зрілим та насиченим. Структурна перевага вітчизняних капсульних форм №1, наявність препаратів іноземного походження

в усіх цінових діапазонах при одночасному домінуванні вітчизняних засобів у низькоціновому сегменті створюють передумови для високої доступності терапії та зумовлюють необхідність подальшої оцінки їхньої економічної доступності та стабільності цінової пропозиції. Ці аспекти будуть детально розглянуті на наступному етапі дослідження.

Висновки

1. Проведено комплексний аналіз фармацевтичного ринку пероральних форм флуконазолу 150 мг для системного застосування для лікування вульвовагінального кандидозу. Досліджуваний ринок є стабільним, зрілим та насиченим, з високою маркетинговою диференціацією.

2. На ринку домінують капсульовані препарати вітчизняного виробництва у пакуванні №1 (безрецептурні), що робить ринок орієнтованим на терапію гострого кандидозу та самолікування.

3. Встановлено високу структурну відповідність між реєстрацією в Національному каталозі цін та реальною наявністю засобів, що свідчить про визначальну роль Національного каталогу цін у формуванні доступності препарату.

4. Визначено, що ціни на досліджувані засоби переважно знаходяться у низько- та середньоцінових сегментах (до 100 грн.). При цьому рецептурний сегмент демонструє високу цінову стійкість, у той час як у безрецептурному спостерігалась значна варіабельність ціни, що створює ризик дезорієнтації споживача.

5. Отримані результати свідчать про відсутність суттєвих бар'єрів для доступу населення до раціональної протигрибкової терапії флуконазолом у разовій дозі 150 мг. Виявлена цінова нестабільність, особливо безрецептурного сегменту, зумовлює необхідність подальшої оцінки економічної доступності та стабільності цінової пропозиції.